

2024/2218

4.9.2024.

PADOMES LĒMUMS (ES) 2024/2218

(2024. gada 28. augusts)

par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Eiropas Padomes Pamatkonvenciju par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu saistībā ar 218. panta 5. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Ar Lēmumu (ES) 2022/2349 ⁽¹⁾ Padome pilnvaroja Komisiju Savienības vārdā sākt sarunas par Eiropas Padomes Konvenciju par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu. 2024. gada 17. maijā sarunas tika sekmīgi pabeigtas, parafējot Pamatkonvenciju par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu ("konvencija") un pieņemot to Eiropas Padomes Ministru komitejā.
- (2) Konvencijā ir noteikti vispārīgi principi un pienākumi, kas konvencijas Pusēm būtu jāievēro, lai nodrošinātu cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma aizsardzību saistībā ar darbībām mākslīgā intelekta (MI) sistēmu dzīvesciklā.
- (3) Pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 16. un 114. pantu, Eiropas Parlaments un Padome 2024. gada 13. jūnijā pieņēma Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1689 ⁽²⁾, kurā ietverti saskaņoti noteikumi, kas parasti balstīti uz pilnīgu saskaņošanu, ar ko reglamentē MI sistēmu laišanu tirgū, nodošanu ekspluatācijā un izmantošanu Savienībā. Minētie noteikumi ir tieši piemērojami dalībvalstīs, ja vien minētajā regulā nav skaidri noteikts citādi. Konvencija Savienībā ir jāisteno tikai ar Regulu (ES) 2024/1689 un citu attiecīgu Savienības *acquis*, ja tas ir piemērojams.
- (4) Darbības MI sistēmu dzīvesciklā, kas saistītas ar valsts drošības interešu aizsardzību, ir izslēgtas no konvencijas darbības jomas. Arī Regula (ES) 2024/1689, kas būs galvenais Savienības tiesību akts, ar kuru īsteno konvenciju, no savas piemērošanas jomas izslēdz MI sistēmas, kas laistas tirgū, nodotas ekspluatācijā vai izmantotas ar modifikāciju vai bez tās vienīgi valsts drošības nolūkos, un MI sistēmu radītu iznākumu, ko Savienībā izmanto vienīgi šādiem nolūkiem, neatkarīgi no tā, kāda veida vienība veic minētās darbības. Turklāt valsts drošība paliek vienīgi katras dalībvalsts atbildībā, kā paredzēts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 4. panta 2. punktā. Līdz ar to Savienības nostājā, kas jāpauž ar konvenciju izveidotajā Pušu konferencē būtu jāievēro iepriekš izklāstītie ierobežojumi. Jo īpaši Komisijai Pušu konferences sanāksmēs būtu jāatturas apspriest vai ieņemt nostāju par darbībām MI sistēmu dzīvesciklā, kas saistītas ar valsts drošības interešu aizsardzību.
- (5) Ņemot vērā, ka konvencijas personiskā un materiālā piemērošanas joma un konvencijas materiālie noteikumi lielā mērā ir tādi paši kā Regulai (ES) 2024/1689, ko papildina cits attiecīgs Savienības *acquis*, konvencijas noslēgšana var ietekmēt Savienības kopīgos noteikumus vai mainīt to darbības jomu LESD 3. panta 2. punkta nozīmē. Šādi citi

⁽¹⁾ Padomes Lēmums (ES) 2022/2349 (2022. gada 21. novembris), ar ko pilnvaro Eiropas Savienības vārdā sākt sarunas par Eiropas Padomes konvenciju par mākslīgo intelektu, cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu (OV L 311, 2.12.2022., 138. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (Mākslīgā intelekta akts) (OV L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>).

attiecīgi Savienības *acquis* ietver tiesību aktus, kuru mērķis ir īstenot pamattiesības, kas nostiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, piemēram, Savienības tiesību aktos diskriminācijas novēršanas jomā, tostarp Padomes Direktīvas 2000/43/EK⁽³⁾ un 2000/78/EK⁽⁴⁾; Savienības *acquis* par personas datu aizsardzību, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679⁽⁵⁾ un (ES) 2022/2065⁽⁶⁾, kuras mērķis ir nodrošināt drošu, paredzamu un uzticamu tiešsaistes vidi, kurā tiek ievērotas pamattiesības, tostarp tiesības uz vārda brīvību un tiesības saņemt un izplatīt informāciju; Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/900⁽⁷⁾; un tiesību aktus par produktu drošumu un tiesību aktus par atbildību par produktiem ar trūkumiem, tostarp Padomes Direktīvu 85/374/EEK⁽⁸⁾. Tāpēc Savienībai ir ekskluzīva ārējā kompetence parakstīt konvenciju. Attiecīgi tikai Savienībai būtu jākļūst par konvencijas Pusi ar noteikumu, ka tā tiek noslēgta vēlāk.

- (6) Pušu konferencei būs liela nozīme konvencijas efektīvā īstenošanā, tostarp sniedzot konkrētus ieteikumus attiecībā uz konvencijas interpretāciju un piemērošanu. Pušu konference arī apsvērs iespējamus konvencijas grozījumus. Saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu Padomei pēc Komisijas priekšlikuma būtu jāpieņem lēmumi, ar ko nosaka nostājas, kas Savienības vārdā jāieņem Pušu konferencē, ja minētā struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, jo īpaši Pušu konferences reglamentu. Risinot sarunas par minēto reglamentu, kas jāpieņem vienprātīgi 12 mēnešu laikā pēc konvencijas stāšanās spēkā, Savienība tieksies nodrošināt rezultātu, ar ko tai tiek piešķirtas 27 balsis, atspoguļojot tās dalībvalstu skaitu. Gadījumā, ja Savienībai tiks piešķirtas 27 balsis, Komisijai, kas pārstāv Savienību, būtu jānodrošina pastiprināta koordinācija ar dalībvalstīm, lai paustu vienotas nostājas pirms Pušu konferences un īstenotu savas balsstiesības Savienības vārdā. Šāda pastiprinātā koordinācija ir īpaši svarīga, jo visas dalībvalstis ir arī Eiropas Padomes locekles, un ņemot vērā mākslīgā intelekta strauji mainīgo raksturu, kā arī vajadzību pēc saskaņota globāli piemērojama satvara šajā jomā. Lai nodrošinātu pastiprinātu koordināciju, Padome būtu jāiesaista jebkuras nostājas formulēšanā neatkarīgi no tās rakstura, tostarp to nostāju formulēšanā, kuru pamatā ir LES 16. panta 1. punkts un LESD 218. panta 9. punkts. Ja Savienība, neraugoties uz visiem tās centieniem, nespēs panākt, ka tai tiek piešķirtas 27 balsis, tad, lai nodrošinātu, ka Savienībai ir balsu skaits, kas atspoguļo tās īpatsvaru Eiropas Padomē un ļauj tai pienācīgi aizstāvēt savas intereses, Komisijai būtu jāierosina, ka dalībvalstis tiek pilnvarotas – saskaņā ar LESD 2. panta 1. punktu un pilnībā ievērojot Savienības ekskluzīvo kompetenci – pievienoties konvencijai līdz ar Savienību.
- (7) Komisija aicinās katru dalībvalsti nosūtīt vienu pārstāvi, kas Savienības delegācijas sastāvā pavadītu Komisijas pārstāvniecību Pušu konferences sanāksmēs. Ir jāievēro lojālas sadarbības princips.
- (8) Attiecībā uz jebkuru citu nolīgumu, ko nākotnē varētu noslēgt Eiropas Padomes aizgādībā vai citos starptautiskos forumos, tostarp mākslīgā intelekta jomā, un attiecībā uz jebkādiem konvencijas grozījumiem, ārējo kompetenču sadalījums starp Savienību un dalībvalstīm būtu jāizvērtē, ņemot vērā katra šāda instrumenta īpatnības. Ir ārkārtīgi svarīgi, lai Savienība un tās dalībvalstis spētu konsekventā un koordinētā veidā, pilnībā ievērojot Līgumus, turpināt pildīt savu tiešo un aktīvo lomu Savienības viedokļa paušanā un tās interešu aizsardzībā.
- (9) Saskaņā ar Līgumiem Komisijai būtu jānodrošina konvencijas parakstīšana ar noteikumu, ka tā tiek vēlāk noslēgta,

⁽³⁾ Padomes Direktīva 2000/43/EK (2000. gada 29. jūnijs), ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības (OV L 180, 19.7.2000., 22. lpp.).

⁽⁴⁾ Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp.).

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp.).

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/900 (2024. gada 13. marts) par politiskās reklāmas pārredzamību un mērķorientēšanu (OV L, 2024/900, 20.3.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj>).

⁽⁸⁾ Padomes Direktīva 85/374/EEK (1985. gada 25. jūlijs) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz atbildību par produktiem ar trūkumiem (OV L 210, 7.8.1985., 29. lpp.).

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo tiek atļauts Eiropas Savienības vārdā parakstīt Eiropas Padomes Pamatkonvenciju par mākslīgo intelektu, cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu ("konvencija") ar noteikumu, ka minētā konvencija tiek noslēgta⁽⁹⁾.

2. pants

Komisija nodrošina konvencijas parakstīšanu ar noteikumu, ka tā tiek noslēgta.

3. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Briselē, 2024. gada 28. augustā

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
BÓKA J.*

⁽⁹⁾ Konvencijas tekstu publicēs kopā ar lēmumu par tā noslēgšanu.